

Appendix B

Tabel B1.

Beschrijvende Statistieken van Vragen over Programmatrouw voor Leerlingen (Alleen de Experimentele Groep).

	T2		T3	
	<i>N (%)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>N (%)</i>	<i>M (SD)</i>
Heb je de afgelopen maanden een rol gehad?		2.36 (1.12)		2.56 (1.23)
Ik had geen rol	271 (24.4)		250 (22.4)	
Ik had één rol	393 (35.4)		335 (30.1)	
Ik had twee rollen	288 (25.9)		290 (26.0)	
Ik had drie rollen	92 (8.3)		134 (12.0)	
Ik had vier of meer rollen	66 (5.9)		105 (9.4)	
Hoe vaak was je bezig met de rol(len)?		2.60 (1.31)		2.61 (1.29)
Meerdere keren op een dag	180 (21.3)		162 (18.7)	
Een keer per dag	264 (31.3)		297 (34.3)	
Een keer per week	241 (28.6)		255 (29.4)	
Een keer per maand	70 (8.3)		68 (7.8)	
Minder dan een keer per maand	53 (6.3)		40 (4.6)	
Nooit	36 (4.3)		44 (5.1)	
Heb je met de klas vergaderingen gehad de afgelopen maanden?		3.69 (1.56)		3.54 (1.53)
Geen vergadering	179 (16.2)		178 (16.0)	
Een vergadering	135 (12.2)		161 (14.5)	
Een vergadering per maand	92 (8.3)		133 (12.0)	
Een vergadering per maand	142 (12.8)		166 (14.9)	
Twee vergaderingen per maand	560 (50.5)		473 (42.6)	
Een vergadering per week				
Ik heb complimenten gekregen van mijn klasgenoten		3.37 (1.56)		3.33 (1.52)
Meerdere keren op een dag	145 (13.1)		148 (13.3)	
Een keer per dag	190 (17.2)		191 (17.2)	
Een keer per week	322 (29.1)		316 (28.4)	
Een keer per maand	166 (15.0)		173 (15.6)	
Minder dan een keer per maand	128 (11.6)		166 (14.9)	
Nooit	155 (14.0)		117 (10.5)	

Tabel B2.

Beschrijvende Statistieken van Vragen over Programmatrouw voor Leerkrachten (Alleen de Experimentele Groep).

	T2		T3	
	<i>N (%)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>N (%)</i>	<i>M (SD)</i>
In hoeverre konden de leerlingen de rollen zelfstandig uitvoeren?		3.92 (0.76)		4.06 (0.73)
Helemaal niet zelfstandig	1 (1.3)		0 (0.0)	
Niet zelfstandig	0 (0.0)		0 (0.0)	
Enigszins zelfstandig	19 (25.0)		16 (23.2)	
Zelfstandig	40 (52.6)		33 (47.8)	
Zeer zelfstandig	16 (21.1)		20 (29.0)	
Hoe vaak is er een vergadering geweest?		3.97 (1.24)		3.97 (1.07)
Nooit	6 (8.0)		2 (2.9)	
Een enkele keer	5 (6.7)		5 (7.2)	
Een keer per maand	7 (9.3)		12 (17.4)	
Twee keer per maand	24 (32.0)		25 (36.2)	
Elke week	33 (44.0)		24 (34.8)	
Meerdere keren per week	0 (0.0)		1 (1.4)	
Hoe vaak per week is er aandacht geweest voor de complimenten?		2.72 (1.00)		2.57 (0.88)
Nooit	5 (6.8)		3 (4.3)	
Een keer per week	31 (41.9)		36 (52.2)	
Meerdere keren per week	26 (35.1)		21 (30.4)	
Een keer per dag	4 (5.4)		6 (8.7)	
Meerdere keren per dag	8 (10.8)		3 (4.3)	
Hoeveel complimenten werden er gegeven in de klas (ongeveer)?		2.97 (1.11)		2.97 (1.11)
Geen	3 (4.2)		3 (4.5)	
Een keer per week	24 (33.3)		21 (31.3)	
Meerdere keren per week	29 (40.3)		30 (44.8)	
Een keer per dag	4 (5.6)		1 (1.5)	
Meerdere keren per dag	12 (16.7)		12 (17.9)	

Tabel B3.

Verschillen op T1 voor Demografische Gegevens tussen Deelnemers (N = 2158) en Dropouts op T2 en T3 (N = 71) voor Leerlingen.

	Deelnemers	Dropouts T2 en T3	Verschillen op T1
	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>t (df)</i>
Leeftijd (jaren)	9.56 (1.20)	9.28 (1.49)	1.567 (73.01)
	<i>N (%)</i>	<i>N (%)</i>	<i>χ² (df)</i>
Sekse			1.574 (2)
Jongen	1051 (48.6)	30 (42.3)	
Meisje	1032 (47.7)	37 (52.1)	
Anders of weet ik niet	79 (3.7)	4 (5.6)	
Gender			0.867 (2)
Jongen	995 (46.0)	32 (45.1)	
Meisje	916 (42.4)	33 (46.5)	
Anders ^a	250 (11.6)	6 (8.5)	
Etnische identiteit			66.648 (1)***
Westers	1893 (89.0)	39 (56.5)	
Mix Westers-niet Westers	234 (11.0)	30 (43.5)	
– non-Western			
Groep/leerjaar			9.438 (3)*
5	425 (19.7)	22 (32.4)	
6	545 (24.5)	18 (26.5)	
7	592 (27.4)	18 (26.5)	
8	599 (27.7)	10 (14.7)	

Noot. ^aCategorieën zijn anders, jongen en meisje, geen meisje of jongen, weet ik niet of wil ik niet zeggen.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Tabel B4.

Verschillen op T1 voor Studievariabelen tussen Deelnemers (N = 2184) en Dropouts op T2 en T3 (N = 80) voor Leerlingen

	Deelnemers	Dropouts op T2 en T3	Verschillen op T1
	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>t (df)</i>
<i>Primaire uitkomsten</i>			
Autonomie	2.95 (0.53)	2.85 (0.49)	1.578 (2252)
Competentie	2.59 (0.42)	2.51 (0.51)	1.349 (79.72)
Verbondenheid	4.13 (0.74)	4.10 (0.73)	0.390 (2252)
Intrinsieke (prosociale) motivatie	2.66 (0.38)	2.65 (0.41)	0.263 (2256)
Prosociaal gedrag (individueel)	2.84 (0.51)	2.73 (0.58)	1.910 (2258)
Prosociaal gedrag: injunctieve norm	2.49 (0.50)	2.51 (0.43)	-0.291 (2262)
Prosociaal gedrag: samenwerking	3.96 (0.61)	3.80 (0.59)	2.189 (2257)*
Prosociaal gedrag: conflict	2.14 (0.86)	2.11 (0.84)	0.274 (2258)
<i>Secundaire uitkomsten</i>			
Schoolwelzijn	3.16 (0.63)	3.30 (0.59)	-1.934 (2247)
Veiligheid op school	4.02 (0.93)	3.99 (0.95)	0.304 (2248)
Pestgedrag	1.21 (0.64)	1.37 (0.83)	-1.613 (74.92)
Slachtofferschap van pesten	1.53 (1.04)	1.61 (1.20)	-0.653 (2247)
Slachtofferschap van pesten (max)	1.86 (1.24)	2.04 (1.40)	-1.209 (2244)
Leerkrachthouding: bespreken van pesten	2.53 (1.20)	2.51 (1.38)	0.152 (75.72)
Leerkrachthouding: houding tegenover pesten	4.47 (0.95)	4.40 (1.04)	0.668 (2235)
Leerkrachthouding: effectiviteit om pesten te verminderen	3.48 (1.07)	3.74 (0.96)	-2.047 (2235)*

Noot. *p < .05, **p < .01, ***p < .001.

Tabel B5.

Verschillen op T1 tussen Deelnemers (N = 184) en Dropouts op T2 en T3 (N = 41) voor Leerkrachten.

	Deelnemers	Dropouts op T2 en T3	Verschillen op T1
	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>t (df)</i>
Leeftijd (jaren)	38.87 (10.88)	37.95 (12.02)	0.461 (194)
Leerkrachthouding: prosociaal gedrag	7.90 (0.79)	7.84 (0.73)	0.391 (188)
Leerkrachthouding: autonomie	7.84 (0.92)	7.74 (0.74)	0.602 (188)
Leerkrachthouding: competentie	8.06 (0.90)	8.20 (0.71)	-0.837 (185)
Leerkrachthouding: verbondenheid	8.33 (0.79)	7.38 (0.75)	-0.323 (185)
Burgerschapsvaardigheden	3.03 (0.37)	2.96 (0.35)	0.788 (168)
	<i>N (%)</i>	<i>N (%)</i>	χ^2 (<i>df</i>)
Sekse			12.617 (2)**
Man	34 (20.6)	10 (41.7)	
Vrouw	131 (79.4)	13 (54.2)	
Wil ik liever niet zeggen	0 (0.0)	1 (4.2)	
Gender			5.680 (2)
Man	33 (20.0)	10 (41.7)	
Vrouw	131 (79.4)	14 (58.3)	
Wil ik liever niet zeggen	1 (0.6)	0 (0.0)	
Etnische identiteit			1.264 (1)
Westers	163 (98.8)	22 (95.7)	
Mix Western-non-Western	2 (1.2)	1 (33.3)	
Groep/leerjaar			3.198 (2)
5-6	86 (46.7)	13 (31.7)	
7-8	83 (45.1)	23 (56.1)	
Anders (e.g., 5-8, 6-8, 6-7)	15 (8.2)	5 (12.2)	
Conditie			7.724 (1)**
Experimentele conditie	86 (46.7)	29 (70.7)	
Controle conditie	98 (53.3)	12 (29.3)	

*Noot: *p < .05, **p < .01, ***p < .001.*

Tabel B6.

Instrumenten die Gebruikt zijn in het Onderzoek, met Uitkomst/Naam, Definitie/Voorbeeldvraag, Instrument, Antwoordschaal, en Bron van Variabele.

Uitkomst/naam van variabele	Definitie/voorbeeldvraag	Instrument	Antwoordschaal	Bron
Primaire uitkomsten				
Prosociaal gedrag: individueel	Individueel prosociaal gedrag (“Ik probeer aardig voor klasgenoten te zijn”)	Gebaseerd op de Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ, van Widenfelt et al., 2003), subschaal prosociaal gedrag (4 items, $\alpha = 0.63$ -0.69 voor T1-T3)	1 (nooit) – 4 (altijd)	Leerling
Prosociaal gedrag: injunctieve norm	Groepsnorm (houding van kinderen ten opzichte van prosociaal gedrag die gemiddeld in de klas wordt aangehouden; Sentse et al., 2015)	Ontwikkeld voor deze studie (3 items, $\alpha = 0.71$ -0.83 voor T1-T3)	1 (niet waar) – 3 (zeker waar)	Leerling
Prosociaal gedrag: samenwerking	Samenwerking in de klas (“In deze klas helpen kinderen elkaar”)	Classroom Peer Context Questionnaire (CPCQ, Boor-Klip et al., 2014, 2016, 2017), subschaal samenwerking (4 items, $\alpha = 0.74$ -0.81 voor T1-T3)	1 (helemaal niet waar) – 5 (helemaal waar)	Leerling
Prosociaal gedrag: conflict	Conflict in de klas (“In deze klas zijn kinderen onaardig tegen elkaar”)	Classroom Peer Context Questionnaire (CPCQ, Boor-Klip et al., 2014, 2016, 2017), subschaal conflict (2 items, $\alpha = 0.71$ -0.76 for T1-T3)	1 (helemaal niet waar) – 5 (helemaal waar)	Leerling
Intrinsieke (prosociale) motivatie	Sociale doelen (“Ik vind het belangrijk om iemand te helpen”)	Ontwikkeld voor deze studie (Rudolph et al., 2011; 4 items, $\alpha = 0.65$ -0.71 voor T1-T3)	1 (niet waar) – 3 (zeker waar)	Leerling
Autonomie	Sociale verantwoordelijkheid en autonomie (“In deze klas mag je zelf kiezen hoe je iets wilt doen”)	Ontwikkeld voor deze studie, gebaseerd op onderzoek naar de Vreedzame School (Battistich et al., 1997; Lickona & Davidson, 2003; Pauw, 2013) en de Perceived Choice Awareness Scale (Sheldon et al., 1996; 5 items, $\alpha = 0.67$ -0.74 voor T1-T3)	1 (nooit) – 4 (altijd)	Leerling
Competentie	Zelfvertrouwen (“Ik ben tevreden met mezelf”)	Ontwikkeld voor deze studie, gebaseerd op de Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES, Franck et al., 2008; Rosenberg, 1965; 5 items, $\alpha = 0.77$ -0.81 voor T1-T3)	1 (niet waar) – 3 (zeker waar)	Leerling
Verbondenheid	Comfort en cohesie (“In deze klas kan ik mezelf zijn”)	Classroom Peer Context Questionnaire (CPCQ, Boor-Klip, 2014, 2016, 2017), subschaal comfort en cohesie (6 items, $\alpha = 0.87$ -0.89 voor T1-T3)	1 (helemaal niet waar) – 5 (helemaal waar)	Leerling

Secundaire uitkomsten				
Schoolwelzijn	Plezier en verbondenheid met de klas en school (“Ik vind het leuk om naar school te gaan”)	Gebaseerd op eerder onderzoek naar KiVa (Kärnä et al., 2011; Kaufman et al., 2021; 7 items, $\alpha = 0.90-0.91$ voor T1-T3)	1 (nooit) – 4 (altijd)	Leerling
School veiligheid	Veiligheid op school (“Veiligheid op en rondom school”)	Gebaseerd op eerder onderzoek naar KiVa (1 item)	1 (heel erg onveilig) – 5 (heel veilig)	Leerling
Antisociaal gedrag	Pesten (“Hoe vaak heb je de afgelopen maanden andere kinderen gepest?”)	Olweus Bully-Victim Questionnaire (OBVQ, Olweus, 1996; 1 item)	1 (ik heb niet gepest) – 5 (meerdere keren per week)	Leerling
	Slachtofferschap van pesten (“Hoe vaak ben je de afgelopen maanden gepest?”; “Ik werd bedreigd of gedwongen dingen te doen die ik niet wilde doen”)	Olweus Bully-Victim Questionnaire (OBVQ, Olweus, 1996; 1 algemeen item; 7 items, $\alpha = 0.89-0.88$ voor T1-T3)	1 (ik werd niet gepest/helemaal niet) – 5 (meerdere keren per week)	Leerling
	Perceptie van leerlingen over leerkrachthouding ten opzichte van pesten (bespreken van pesten, houding ten opzichte van pesten, en effectiviteit om pesten te verminderen)	Gebaseerd op eerder onderzoek naar KiVa (Veenstra et al., 2014; 3 aparte items)	1 (nee/het is iets goed/niets) – 5 (meer dan 8 keer/het is iets heel erg slechts/heel veel)	Leerling
Leerkrachthouding	Leerkrachthouding over stimulatie van prosociaal gedrag, autonomie, competentie, en verbondenheid (vragen over wat leerkrachten belangrijk vinden om te stimuleren, of ze dit stimuleren, of zij hier goed in zijn, en of zij hier kennis over hebben).	Ontwikkeld voor deze studie (prosociaal gedrag, 7 items, $\alpha = .80-.85$ voor T1-T3; autonomie, 5 items, $\alpha = .77-.78$ voor T1-T3; competentie, 4 items, $\alpha = .82-.83$ voor T1-T3; verbondenheid, 7 items, $\alpha = .84-.86$ voor T1-T3)	1-10	Leerkracht
Burgerschapsvaardigheden van leerlingen	Burgerschapsvaardigheden (democratisch handelen, sociaal verantwoordelijk handelen, omgaan met conflicten, en omgaan met verschillen)	Gebaseerd op de Vragenlijst Burgerschap Meten (10 items, $\alpha = 0.81-0.85$ voor T1-T3)	1 ((vrijwel) nooit) – 4 ((vrijwel) altijd)	Leerkracht
Ovirige karakteristieken				
Leerling karakteristieken (demografische gegevens)	Leeftijd (continue), geboortegeslacht, gender (“hoe voel je je?”), migratieachtergrond, groep/leerjaar, conditie	Ontwikkeld voor deze studie (9 items), T1	1 (jongen), 2 (meisje), 3 (anders); 1 (Westers), 2 (mix/niet-Westers); 5-8; 1 (exp), 0 (contr)	Leerling
Leerkracht karakteristieken (demografische gegevens)	Leeftijd (continue), geboortegeslacht, gender (“Hoe voelt u zich?”), migratieachtergrond, groep/leerjaar, conditie	Ontwikkeld voor deze studie (7 items), T1	1 (man), 2 (vrouw), 3 (anders); 1 (Westers), 2 (mix/niet-Westers); 1 (5-6), 2 (6-7), 3 (anders); 1 (exp), 0 (contr)	Leerkracht

Tabel B7A.

Programmatrouw op T2: Descriptieve Statistieken en Verschillen op T1 tussen de Experimentele- (Hoge Trouw: N = 253, Lage Trouw: N = 855) en Controleconditie (N = 1104) voor Leerlingen.

	Experimentele conditie (hoge trouw)		Experimentele conditie (lage trouw)		Controle conditie		
	T1	T2	T1	T2	T1	T2	Verschillen op T1
	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>F</i> -value ^a
<i>Primaire uitkomsten</i>							
Autonomie	3.09 (0.47)	3.14 (0.47)	2.92 (0.53)	2.88 (0.53)	2.94 (0.54)	2.92 (0.54)	10.99*** (a, b)
Competentie	2.67 (0.36)	2.68 (0.34)	2.58 (0.42)	2.56 (0.44)	2.57 (0.42)	2.58 (0.43)	6.20** (a, b)
Verbondenheid	4.32 (0.58)	4.30 (0.59)	4.08 (0.74)	3.97 (0.77)	4.13 (0.75)	4.06 (0.79)	10.95*** (a, b)
Intrinsieke (prosociale) motivatie	2.71 (0.33)	2.76 (0.31)	2.63 (0.39)	2.63 (0.39)	2.66 (0.38)	2.64 (0.39)	4.65** (a)
Prosociaal gedrag (individueel)	2.96 (0.46)	3.02 (0.44)	2.76 (0.50)	2.80 (0.51)	2.88 (0.51)	2.86 (0.52)	21.37*** (a, b, c)
Prosociaal gedrag: injunctieve norm	2.58 (0.44)	2.51 (0.53)	2.45 (0.50)	2.39 (0.53)	2.50 (0.51)	2.40 (0.53)	8.11*** (a, c)
Prosociaal gedrag: samenwerking	4.07 (0.53)	4.08 (0.52)	3.88 (0.61)	3.81 (0.60)	3.98 (0.62)	3.92 (0.64)	11.61*** (a, c)
Prosociaal gedrag: conflict	1.98 (0.79)	1.94 (0.78)	2.15 (0.87)	2.24 (0.87)	2.17 (0.87)	2.16 (0.86)	4.95* (a, b)
<i>Secundaire uitkomsten</i>							
Schoolwelzijn	3.40 (0.47)	3.34 (0.52)	3.11 (0.62)	3.05 (0.64)	3.15 (0.65)	3.10 (0.65)	22.11*** (a, b)
Veiligheid op school	4.16 (0.87)	4.26 (0.71)	4.03 (0.88)	4.03 (0.88)	3.98 (0.97)	4.01 (0.92)	3.95* (b)
Pestgedrag	1.05 (0.24)	1.13 (0.51)	1.23 (0.67)	1.19 (0.61)	1.24 (0.68)	1.20 (0.65)	9.51*** (a, b)
Slachtofferschap van pesten	1.23 (0.79)	1.31 (0.80)	1.52 (1.02)	1.52 (0.99)	1.62 (1.10)	1.56 (1.06)	13.94*** (a, b)
Slachtofferschap van pesten (max)	1.52 (0.98)	1.55 (0.97)	1.85 (1.22)	1.84 (1.22)	1.96 (1.28)	1.87 (1.26)	12.62*** (a, b)
Leerkrachthouding: bespreken pesten	2.62 (1.14)	2.83 (1.11)	2.59 (1.19)	2.70 (1.16)	2.44 (1.21)	2.66 (1.17)	4.69** (c)
Leerkrachthouding: houding pesten	4.64 (0.75)	4.73 (0.58)	4.44 (0.98)	4.58 (0.82)	4.46 (0.95)	4.56 (0.84)	4.57* (a, b)
Leerkrachthouding: effectiviteit verminderen pesten	3.58 (0.97)	3.37 (0.91)	3.49 (1.06)	3.33 (1.04)	3.45 (1.09)	3.41 (1.07)	1.86

Noot: Aantal deelnemers varieert per variabele en tijdstip (experimentele conditie hoge trouw $N = 252-253$, lage trouw $N = 825-855$; controleconditie $N = 1096-1104$).

^aSignificant verschil tussen hoge en lage trouw (a), significant verschil tussen hoge trouw en controleconditie (b), significant verschil tussen lage trouw en controleconditie (c).

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Tabel B7B.

Programmatrouw op T2: Effecten van De Interventie Afhankelijk van Programmatrouw Laag (N = 855) vs. Hoog (N = 253) ten Opzichte van de Controleconditie (N = 1104).

	Laag (vs controle) ^a				Hoog (vs. controle) ^a				
	β	B (SE)	CI (95%)	d	β	B (SE)	CI (95%)	d	Verschil ^b
<i>Primaire uitkomsten</i>									
Autonomie	-0.04	-0.04 (0.04)	-0.12-0.03	-0.08	0.14***	0.19 (0.03)	0.13-0.25	0.39	Ja
Competentie	-0.03	-0.02 (0.02)	-0.07-0.02	-0.05	0.06*	0.06 (0.03)	0.02-0.11	0.22	Nee
Verbondenheid	-0.05	-0.07 (0.05)	-0.18-0.03	-0.10	0.11**	0.20 (0.06)	0.08-0.31	0.32	Ja
Intrinsieke (prosociale) motivatie	-0.01	-0.01 (0.03)	-0.05-0.04	-0.01	0.12***	0.11 (0.03)	0.06-0.16	0.33	Ja
Prosociaal (individueel)	-0.01	-0.01 (0.03)	-0.07-0.05	-0.02	0.11**	0.14 (0.04)	0.06-0.21	0.38	Ja
Prosociaal: injunctieve norm	-0.00	-0.00 (0.04)	-0.07-0.07	-0.01	0.07	0.10 (0.05)	0.01-0.19	0.24	Nee
Prosociaal: samenwerking	-0.06	-0.07 (0.05)	-0.17-0.04	-0.11	0.11**	0.17 (0.05)	0.07-0.27	0.33	Ja
Prosociaal: conflict	0.05	0.09 (0.07)	-0.05-0.23	0.21	-0.08*	-0.18 (0.08)	-0.34--0.02	-0.17	Nee
<i>Secundaire uitkomsten</i>									
Schoolwelzijn	-0.02	-0.03 (0.03)	-0.09-0.03	-0.05	0.08**	0.13 (0.03)	0.07-0.19	0.27	Ja
Schoolveiligheid	0.00	0.00 (0.05)	-0.09-0.09	0.10	0.11**	0.25 (0.06)	0.14-0.36	0.33	Ja
Pestgedrag	-0.01	-0.01 (0.03)	-0.06-0.04	-0.02	-0.03	-0.04 (0.04)	-0.11-0.03	-0.05	Nee
Slachtofferschap pesten	-0.00	-0.01 (0.05)	-0.11-0.09	-0.01	-0.08*	-0.19 (0.07)	-0.33--0.06	-0.16	Nee
Slachtofferschap pesten (max)	0.00	0.01 (0.08)	-0.14-0.16	0.11	-0.09*	-0.26 (0.10)	-0.46--0.06	-0.17	Nee
Leerkrachthouding: bespreken pesten	-0.00	-0.01 (0.12)	-0.24-0.23	-0.00	0.03	0.09 (0.09)	-0.09-0.28	0.29	Nee
Leerkrachthouding: houding pesten	0.01	0.02 (0.04)	-0.07-0.10	0.12	0.08**	0.16 (0.04)	0.09-0.24	0.26	Nee
Leerkrachthouding: effectiviteit verminderen pesten	-0.05	-0.10 (0.06)	-0.22-0.02	-0.09	-0.03	-0.08 (0.07)	-0.22-0.06	-0.17	Nee

Noot: Aantal deelnemers varieert per variabele en tijdstip (experimentele conditie hoge trouw N = 252-253, lage trouw N = 825-855; controleconditie N = 1096-1104).

Conditie is gecodeerd als controleconditie = 0 en experimentele conditie = 1. Gecorrigeerd voor clustering op schoolniveau en voor onderlinge samenhang tussen effecten.

*p < .05, **p < .01, ***p < .001.

^bSignificant verschil tussen effect hoog (controle vs. hoog) en laag (controle vs. laag).

Tabel B8A.

Programmatrouw op T3: Descriptieve Statistieken en Verschillen op T1 tussen de Experimentele- (Hoge Trouw N = 202; Lage Trouw N = 909) en Controleconditie (N = 1105) voor Leerlingen.

	Experimentele conditie (hoge trouw) ^a			Experimentele groep (lage trouw) ^a			Controleconditie ^a			Verschillen op T1
	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	
	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>F-value</i> ^a
<i>Primaire uitkomsten</i>										
Autonomie	3.05 (0.49)	3.07 (0.51)	3.10 (0.49)	2.94 (0.52)	2.90 (0.53)	2.89 (0.56)	2.94 (0.54)	2.92 (0.54)	2.94 (0.55)	4.28* (a, b)
Competentie	2.64 (0.37)	2.65 (0.35)	2.68 (0.36)	2.58 (0.42)	2.57 (0.44)	2.57 (0.45)	2.57 (0.42)	2.58 (0.43)	2.57 (0.45)	2.27
Verbondenheid	4.31 (0.58)	4.23 (0.66)	4.26 (0.63)	4.09 (0.74)	4.01 (0.77)	3.99 (0.77)	4.13 (0.75)	4.06 (0.79)	4.08 (0.78)	7.07*** (a, b)
Intrinsieke (prosociale) motivatie	2.70 (0.31)	2.71 (0.34)	2.69 (0.33)	2.63 (0.40)	2.64 (0.39)	2.63 (0.39)	2.66 (0.38)	2.64 (0.39)	2.63 (0.42)	2.74
Prosociaal gedrag (individueel)	2.91 (0.49)	2.98 (0.49)	2.98 (0.47)	2.78 (0.50)	2.82 (0.50)	2.81 (0.53)	2.88 (0.51)	2.86 (0.52)	2.88 (0.53)	10.05*** (a, c)
Prosociaal gedrag: injunctieve norm	2.58 (0.43)	2.51 (0.51)	2.49 (0.52)	2.46 (0.50)	2.39 (0.54)	2.34 (0.58)	2.50 (0.51)	2.40 (0.53)	2.37 (0.58)	5.18** (a)
Prosociaal gedrag: samenwerking	4.08 (0.53)	4.06 (0.52)	4.05 (0.56)	3.88 (0.60)	3.83 (0.60)	3.83 (0.66)	3.98 (0.62)	3.92 (0.64)	3.95 (0.63)	11.24*** (a, c)
Prosociaal gedrag: conflict	2.00 (0.84)	2.03 (0.85)	2.04 (0.86)	2.14 (0.86)	2.21 (0.85)	2.22 (0.83)	2.17 (0.87)	2.16 (0.86)	2.13 (0.86)	3.23* (b)
<i>Secundaire uitkomsten</i>										
Schoolwelzijn	3.34 (0.51)	3.27 (0.60)	3.27 (0.56)	3.14 (0.62)	3.08 (0.63)	3.07 (0.64)	3.15 (0.65)	3.10 (0.65)	3.11 (0.64)	8.32*** (a, b)
Veiligheid op school	4.18 (0.88)	4.18 (0.72)	4.18 (0.76)	4.03 (0.89)	4.05 (0.88)	4.06 (0.85)	3.98 (0.97)	4.01 (0.92)	4.05 (0.87)	3.82* (b)
Pestgedrag	1.17 (0.58)	1.14 (0.52)	1.14 (0.52)	1.20 (0.62)	1.18 (0.59)	1.19 (0.61)	1.24 (0.68)	1.20 (0.65)	1.18 (0.59)	1.72
Slachtofferschap van pesten	1.27 (0.71)	1.37 (0.83)	1.31 (0.74)	1.49 (1.02)	1.50 (0.99)	1.41 (0.86)	1.62 (1.10)	1.56 (1.06)	1.47 (0.95)	10.43*** (a, b, c)
Slachtofferschap van pesten (max)	1.61 (1.02)	1.66 (1.05)	1.48 (0.85)	1.81 (1.21)	1.81 (1.20)	1.65 (1.10)	1.96 (1.28)	1.87 (1.26)	1.78 (1.19)	7.92*** (b, c)
Leerkrachthouding: bespreken pesten	2.73 (1.26)	2.89 (1.15)	2.90 (1.22)	2.59 (1.17)	2.69 (1.15)	2.53 (1.18)	2.44 (1.21)	2.66 (1.17)	2.45 (1.26)	6.76** (b, c)
Leerkrachthouding: houding pesten	4.59 (0.89)	4.66 (0.69)	4.73 (0.63)	4.45 (0.96)	4.60 (0.80)	4.61 (0.78)	4.46 (0.95)	4.56 (0.84)	4.56 (0.84)	1.82
Leerkrachthouding: effectiviteit verminderen pesten	3.57 (1.05)	3.36 (1.04)	3.30 (1.08)	3.50 (1.04)	3.33 (1.01)	3.17 (1.14)	3.45 (1.09)	3.41 (1.07)	3.24 (1.14)	1.57

Noot: Aantal deelnemers varieert per variabele en tijdsmoment (experimentele conditie hoge trouw $N = 193$ -202, lage trouw $N = 875$ -909; controle groep $N = 1086$ -1105).

^aSignificant verschil tussen hoge en lage trouw (a), significant verschil tussen hoge trouw en controleconditie (b), significant verschil tussen lage trouw en controleconditie (c).

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Tabel B8B.

Programmatrouw Op T3: Effecten van De Interventie Afhankelijk van Programmatrouw Laag (N = 909) vs. Hoog (N = 202) ten Opzichte van de Controleconditie (N = 1105).

	Laag (vs controle) ^a				Hoog (vs. controle) ^a				
	β	<i>B (SE)</i>	<i>CI (95%)</i>	<i>d</i>	β	<i>B (SE)</i>	<i>CI (95%)</i>	<i>d</i>	Vershil ^b
<i>Primaire uitkomsten</i>									
Autonomie	-0.05	-0.05 (0.03)	-0.11-0.02	-0.09	0.08	0.12 (0.06)	0.00-0.23	0.26	Nee
Competentie	-0.00	-0.00 (0.02)	-0.03-0.03	-0.00	0.05*	0.06 (0.02)	0.02-0.10	0.20	Nee
Verbondenheid	-0.04	-0.05 (0.03)	-0.11-0.01	-0.07	0.05*	0.11 (0.04)	0.03-0.19	0.21	Ja
Intrinsieke (prosociale) motivatie	0.01	0.00 (0.02)	-0.03-0.04	0.11	0.03	0.03 (0.04)	-0.04-0.10	0.16	Nee
Prosociaal gedrag (individueel)	-0.03	-0.03 (0.03)	-0.08-0.02	-0.07	0.04	0.05 (0.05)	-0.05-0.15	0.17	Nee
Prosociaal gedrag: injunctieve norm	-0.02	-0.03 (0.03)	-0.09-0.04	-0.05	0.05	0.08 (0.04)	-0.01-0.16	0.20	Nee
Prosociaal gedrag: samenwerking	-0.05	-0.06 (0.03)	-0.12-0.00	-0.10	0.04	0.07 (0.06)	-0.05-0.18	0.18	Nee
Prosociaal gedrag: conflict	0.04	0.07 (0.05)	-0.02-0.17	0.19	-0.02	-0.05 (0.08)	-0.21-0.11	-0.04	Nee
<i>Secundaire uitkomsten</i>									
Schoolwelzijn	-0.02	-0.02 (0.03)	-0.07-0.03	-0.04	0.03	0.06 (0.041)	-0.02-0.14	0.17	Nee
Veiligheid op school	-0.01	-0.02 (0.06)	-0.12-0.09	-0.02	0.03	0.08 (0.08)	-0.08-0.23	0.17	Nee
Pestgedrag	0.02	0.02 (0.03)	-0.03-0.08	0.14	-0.01	-0.02 (0.05)	-0.11-0.07	-0.03	Nee
Slachtofferschap van pesten	-0.01	-0.02 (0.04)	-0.10-0.05	-0.03	-0.03	-0.08 (0.05)	-0.17-0.02	-0.06	Nee
Slachtofferschap van pesten (max)	-0.04	-0.08 (0.05)	-0.18-0.02	-0.07	-0.07**	-0.20 (0.05)	-0.31--0.10	-0.14	Ja
Leerkrachthouding: bespreken pesten	0.02	0.04 (0.10)	-0.15-0.22	0.13	0.08*	0.28 (0.11)	0.06-0.50	0.27	Nee
Leerkrachthouding: houding pesten	0.03	0.05 (0.04)	-0.04-0.13	0.16	0.07**	0.14 (0.04)	0.07-0.22	0.23	Nee
Leerkrachthouding: effectiviteit verminderen pesten	-0.02	-0.05 (0.06)	-0.17-0.07	-0.04	0.02	0.05 (0.09)	-0.11-0.22	0.13	Nee

Noot: Aantal deelnemers varieert per variabele en tijdsmoment (experimentele conditie hoge trouw $N = 193$ -202, lage trouw $N = 875$ -909; controleconditie $N = 1086$ -1105).

^aConditie is gecodeerd als controleconditie = 0 en experimentele conditie = 1. Gecorrigeerd voor clustering op schoolniveau en voor onderlinge samenhang tussen effecten.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

^bSignificant verschil tussen effect hoog (controle vs. hoog) en laag (controle vs. laag).

Tabel B9.

Programmatrouw op T2: Verschillen op T1 tussen de Experimentele- (Lage Trouw N = 49, Hoge Trouw = 25) en Controleconditie (N = 86), en Regressieanalyses voor Leerkrachtgerapporteerde Uitkomsten.

	Experimentele conditie (hoge trouw) ^a		Experimentele conditie (lage trouw) ^a		Controle conditie ^a		Verschillen op T1	Regressie (laag vs. controle)				Regressie (hoog vs. controle)				
	T1	T2	T1	T2	T1	T2		Uitkomst T2				Uitkomst T2				
	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>F</i> -value ^b	<i>β</i>	<i>B (SE)</i>	<i>CI (95%)</i>	<i>d</i>	<i>β</i>	<i>B (SE)</i>	<i>CI (95%)</i>	<i>d</i>	<i>Vers</i> ^c
Leerkrachthouding: prosociaal gedrag	7.79 (0.70)	7.87 (0.61)	7.85 (0.76)	7.88 (0.87)	8.00 (0.86)	8.07 (0.72)	0.86	-0.11	-0.17 (0.15)	-0.47-0.13	-0.23	-0.08	-0.16 (0.12)	-0.39-0.07	-0.17	Nee
Leerkrachthouding: autonomie	7.38 (1.05)	7.95 (0.93)	7.75 (0.79)	7.80 (0.82)	8.05 (0.87)	8.04 (0.73)	5.78** (b)	-0.07	-0.11 (0.13)	-0.35-0.14	-0.13	0.14	0.27 (0.17)	-0.07-0.61	0.39	Nee
Leerkrachthouding: competentie	7.76 (1.01)	7.93 (0.77)	8.10 (0.81)	8.05 (0.85)	8.16 (0.91)	8.11 (0.76)	1.76	-0.06	-0.10 (0.14)	-0.37-0.18	-0.12	-0.06	-0.11 (0.16)	-0.43-0.21	-0.11	Nee
Leerkrachthouding: verbondenheid	8.27 (0.89)	8.54 (0.70)	8.31 (0.67)	8.15 (0.83)	8.43 (0.81)	8.33 (0.73)	0.53	-0.16*	-0.25 (0.12)	-0.48--0.01	-0.32	0.12	0.22 (0.13)	-0.05-0.48	0.34	Nee
Burgerschapsvaardigheden	3.10 (0.36)	3.18 (0.37)	3.01 (0.45)	3.02 (0.42)	3.02 (0.35)	3.05 (0.33)	0.53	-0.02	-0.02 (0.05)	-0.11-0.07	-0.05	0.09	0.08 (0.08)	-0.11-0.23	0.28	Nee

Noot. Aantal deelnemers varieert per variabele en tijdstipmoment (experimentele conditie hoge trouw N = 22-25, lage trouw N = 40-49, en controleconditie N = 87-90). Gender is geïncordeerd als covariaat in alle analyses.

^aConditie is gecodeerd als controleconditie = 0 en experimentele conditie = 1. ^bSignificant verschil tussen hoge en lage trouw (a), significant verschil tussen hoge trouw en controleconditie (b), significant verschil tussen lage trouw en controleconditie (c). ^cSignificant verschil tussen effect hoog (controle vs. hoog) en laag (controle vs.laag).

*p < .05, **p < .01, ***p < .001.

Tabel B10A.

Programmatrouw op T3: Verschillen op T1 tussen de Experimentele- (Hoge Trouw N =18, Lage Trouw N = 51) en Controleconditie (N = 90), en Regressieanalyses voor Leerkrachtgerapporteerde Uitkomsten.

	Experimentele conditie (hoge trouw)			Experimentele conditie (lage trouw)			Controleconditie			Verschillen op T1
	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	
	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>F-value</i> ^a
Leerkrachthouding: prosociaal gedrag	7.79 (0.47)	7.95 (0.64)	8.24 (0.65)	7.81 (0.78)	7.97 (0.75)	8.12 (0.78)	8.00 (0.86)	8.07 (0.72)	8.07 (0.74)	0.86
Leerkrachthouding: autonomie	7.64 (0.65)	8.28 (0.68)	8.46 (0.66)	7.62 (0.97)	7.84 (0.88)	8.18 (0.83)	8.05 (0.87)	8.04 (0.73)	8.12 (0.71)	5.78** (b)
Leerkrachthouding: competentie	7.83 (0.81)	7.88 (0.81)	8.26 (0.72)	8.05 (0.97)	8.18 (0.87)	8.31 (0.86)	8.16 (0.91)	8.11 (0.76)	8.30 (0.69)	1.76
Leerkrachthouding: verbondenheid	8.08 (0.62)	8.55 (0.69)	8.46 (0.66)	8.39 (0.77)	8.30 (0.84)	8.40 (0.76)	8.43 (0.81)	8.33 (0.73)	8.44 (0.71)	0.53
Burgerschapsvaardigheden	3.02 (0.40)	3.09 (0.47)	3.15 (0.43)	3.02 (0.40)	3.04 (0.39)	3.05 (0.38)	3.02 (0.35)	3.05 (0.33)	3.03 (0.36)	0.53

Noot. Aantal deelnemers varieert per variabele en tijdstip (experimentele conditie hoge trouw N = 16-18, lage trouw N = 43-51, controleconditie N = 77-90).

^aSignificant verschil tussen hoge en lage trouw (a), significant verschil tussen hoge trouw en controleconditie (b), significant verschil tussen lage trouw en controleconditie (c).

*p < .05, **p < .01, ***p < .001.

Tabel B10B.

Programmatrouw op T3: Effecten van de Interventie Afhankelijk van Programmatrouw Laag (N = 51), vs. Hoog (N = 18) ten Opzichte van de Controleconditie (N = 90) voor Leerkrachtgerapporteerde Uitkomsten.

	Regressie (laag vs. controle)				Regressie (hoog vs. controle)				Verschil ^b
	Uitkomst op T3				Uitkomst op T3				
	β	B (SE)	CI (95%)	d	β	B (SE)	CI (95%)	d	
Leerkrachthouding: prosociaal gedrag	0.10	0.15 (0.12)	-0.07-0.38	0.31	0.08	0.16 (0.12)	-0.08-0.41	0.26	Nee
Leerkrachthouding: autonomie	0.11	0.16 (0.10)	-0.03-0.36	0.32	0.09	0.18 (0.17)	-0.15-0.51	0.27	Nee
Leerkrachthouding: competentie	0.04	0.06 (0.08)	-0.10-0.22	0.18	0.03	0.05 (0.14)	-0.22-0.32	0.15	Nee
Leerkrachthouding: verbondenheid	0.00	0.00 (0.10)	-0.19-0.19	0.00	-0.02	-0.04 (0.18)	-0.39-0.31	-0.04	Nee
Burgerschapsvaardigheden	0.04	0.03 (0.05)	-0.07-0.14	0.17	0.08	0.09 (0.06)	-0.03-0.21	0.27	Nee

Noot. Aantal deelnemers varieert per variabele en tijdstip (experimentele conditie hoge trouw $N = 16-18$, lage trouw $N = 43-51$, controleconditie $N = 77-90$). Gender is geïncordeerd als covariaat in alle analyses.

^aConditie is gecodeerd als controleconditie = 0 en experimentele conditie = 1. ^bSignificant verschil tussen effect hoog (controle vs. hoog) en laag (controle vs. laag).

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Referentielijst

- Bagley, C. (1997). Norms and construct validity of the rosenberg self-esteem scale in canadian high school populations: Implications for counselling floyd bolitho lome bertrand. *Canadian Journal of Counselling*, 31, 82–92.
- Battistich, V., Solomon, D., Watson, M., & Schaps, E. (1997). Caring school communities. *Educational Psychologist*, 32(3), 137–151. https://doi.org/10.1207/s15326985ep3203_1
- Boor-Klip, H. J., Segers, E., Hendrickx, M. M. H. G., & Cillessen, A. H. N. (2014). Perceptions of classroom peer context: Associations with social status, academic achievement, and self-esteem | Beleving van de peer context in de klas: Samenhang met sociaal functioneren, academisch functioneren en zelfbeeld. *Pedagogische Studien*, 91(5).
- Boor-Klip, H. J., Segers, E., Hendrickx, M. M. H. G., & Cillessen, A. H. N. (2016). Development and Psychometric Properties of the Classroom Peer Context Questionnaire. *Social Development*, 25(2), 370–389. <https://doi.org/10.1111/sode.12137>
- Boor-Klip, H. J., Segers, E., Hendrickx, M. M. H. G., & Cillissen, A. H. N. (2017). The moderating role of classroom descriptive norms in the association of student behavior with social preference and popularity. *Journal of Early Adolescence*, 37(3), 387–413.
- Cong, C. W., & Cheong, J. Y. (2022). Validation of Rosenberg self-esteem scale for Malaysian adolescents. *Current Psychology*, February, 8–11. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-02960-z>
- Daas, R., Dijkstra, A. B., & Kort, I. De. (2019). *Verkenning instrumenten opbrengstgericht burgerschapsonderwijs*.
- Franck, E., De Raedt, R., Barbez, C., & Rosseel, Y. (2008). Psychometric properties of the Dutch Rosenberg Self-Esteem Scale. *Psychologica Belgica*, 48(1), 25–35. <https://doi.org/10.5334/pb-48-1-25>
- Gonçalves, F. G., Heldt, E., Peixoto, B. N., Rodrigues, G. A., Filipetto, M., & Guimarães, L. S. P. (2016). Construct validity and reliability of Olweus Bully/Victim Questionnaire - Brazilian version. *Psicologia: Reflexao e Critica*, 29(1). <https://doi.org/10.1186/s41155-016-0019-7>
- Huitsing, G., Lodder, G. M. A., Browne, W. J., Oldenburg, B., Van der Ploeg, R., & Veenstra, R. (2020). A Large-Scale Replication of the Effectiveness of the KiVa Antibullying Program: a Randomized Controlled Trial in the Netherlands. *Prevention Science*, 21(5), 627–638. <https://doi.org/10.1007/s11121-020-01116-4>
- Kärnä, A., Voeten, M., Little, T. D., Poskiparta, E., Kaljonen, A., & Salmivalli, C. (2011). A Large-Scale Evaluation of the KiVa Antibullying Program: Grades 4-6. *Child Development*, 82(1), 311–330. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01557.x>
- Kaufman, T. M. L., Huitsing, G., Bloemberg, R., & Veenstra, R. (2021). The Systematic Application of Network Diagnostics to Monitor and Tackle Bullying and Victimization

- in Schools. *International Journal of Bullying Prevention*, 3(1), 75–87.
<https://doi.org/10.1007/s42380-020-00064-5>
- Khawar, R. (2015). Validation of the Urdu Version of Olweus Bully/Victimization Questionnaire (OBVQ). *Journal of Pakistan Psychiatric Society*, 12(1), 24–28.
- Kyriakides, L., Kaloyirou, C., & Lindsay, G. (2006). An analysis of the Revised Olweus Bully/Victim Questionnaire using the Rasch measurement model. *British Journal of Educational Psychology*, 76(4), 781–801. <https://doi.org/10.1348/000709905X53499>
- Lickona, D., & Davidson, M. (2003). School as a caring community profile-II. *Unpublished Manuscript*.
- Muris, P., Meesters, C., & Van den Berg, F. (2003). The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) further evidence for its reliability and validity in a community sample of Dutch children and adolescents. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 12(1), 1–8. <https://doi.org/10.1007/s00787-003-0298-2>
- Olweus, D. (1996). *The Revised Olweus Bully/Victim Questionnaire*. Mimeo. Bergen, Norway: Research Center for Health Promotion (HEMIL Center), University of Bergen. <https://doi.org/10.1037/t09634-000>
- Pauw, L. M. J. (2013). *Onderwijs en burgerschap: wat vermag de basisschool? Onderzoek naar De Vreedzame School*.
- Rosenberg, M. (1965). Society and the adolescent self-image. *Princeton University Press*, Princeton, NJ.
- Rudolph, K. D., Abaied, J. L., Flynn, M., Sugimura, N., & Agoston, A. M. (2011). Developing relationships, being cool, and not looking like a loser: Social goal orientation predicts children's responses to peer aggression. *Child Development*, 82(5), 1518–1530. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2011.01631.x>
- Sentse, M., Veenstra, R., Kiuru, N., & Salmivalli, C. (2015). A Longitudinal Multilevel Study of Individual Characteristics and Classroom Norms in Explaining Bullying Behaviors. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 43(5), 943–955. <https://doi.org/10.1007/s10802-014-9949-7>
- Sheldon, K. M., Ryan, R., & Reis, H. T. (1996). What makes for a good day? Competence and autonomy in the day and in the person. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(12), 1270–1279.
- Van Widenfelt, B. M., Goedhart, A. W., Treffers, P. D. A., & Goodman, R. (2003). Dutch version of the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ). *European Child and Adolescent Psychiatry*, 12(6), 281–289. <https://doi.org/10.1007/s00787-003-0341-3>
- Veenstra, R., Lindenberg, S., Huitsing, G., Sainio, M., & Salmivalli, C. (2014). The role of teachers in bullying: The relation between antibullying attitudes, efficacy, and efforts to reduce bullying. *Journal of Educational Psychology*, 106(4), 1135–1143. <https://doi.org/10.1037/a0036110>